

15-19 YAŞ ARALIĞINDAKİ 1,3 MİLYON GENÇ NE EĞİTİMDE NE İSTİHDAMDA

Gökçe Uysal¹ ve Uğurcan Acar²

Yönetici Özeti

Bu araştırma notunda, 2012-2017 yıllarında ne eğitimde ne de istihdamda olan 15-19 yaş arası gençlerin durumları değerlendirilmiştir. Türkiye’de hem genç kadınlar hem de genç erkekler arasında ne eğitimde ne istihdamda olanların oranının OECD ortalamasının çok üzerinde seyrettiği anlaşılmaktadır. Son yıllarda düşüş eğiliminde olan oranın 2017 yılında tekrar yükselişe geçtiği görülmektedir. 2017 yılı itibarıyla 15-19 yaş aralığındaki 500 bin genç erkek, yani yaklaşık her 7 genç erkekten biri ve 780 bin genç kadın, yani yaklaşık her 4 genç kadından biri ne eğitimde ne de istihdamdadır. NENİ gençlerin yaklaşık 720 bini ilköğretim mezunu, 560 bini ise lise mezunu olarak eğitimden uzaklaşmıştır. NENİ erkeklerin birçoğu işgücü piyasasında kendisine göre iş olmadığına inandığını ya da iş bulma ümidi kalmadığı için iş aramadığını, NENİ kadınların ise birçoğu ev işleri ve bakım sorumlulukları yüzünden iş aramadığını belirtmektedir. Yaklaşık 385 bin NENİ genç ise dershaneye ya da kursa devam ettiğini beyan etmektedir.

NENİ tanımı

“Ne Eğitimde Ne İstihdamda” ifadesinin kısaltması olan NENİ, eğitimde veya istihdamda olmayan gençlerin söz konusu yaş ve cinsiyet grubundaki paylarını gösteren önemli bir göstergedir. OECD bu oranı hesaplarken yarı zamanlı veya tam zamanlı olarak eğitimine devam eden gençleri *eğitimde* olarak kaydederken, resmi olmayan kurumlarda eğitim gören veya kısa süreli eğitim alan gençleri ise eğitimde olmayan gençler olarak kaydetmektedir. İstihdamda olanlar ise referans haftası için en az bir saat ücretli olarak çalışanları (kayıt dışı çalışanlar bu tanımın içerisindedir) veya geçici olarak bu işlerinde bulunmayanları kapsamaktadır. OECD göstergesi aslında ne istihdamda ne eğitimde ne de kursta olan gençleri kapsamaktadır (NEET: youth not in employment, education or training). Hanehalkı İşgücü Anketi’nde sorulan kurs durumunun tam karşılığını ayırt etmek güç olduğundan, bu araştırma notunda kullanılan NENİ göstergesinde kurs durumu kapsam dışı bırakılmıştır. Dolayısıyla NENİ tanımı hem istihdam dışında (işsiz veya inaktif) hem de resmi örgün eğitime devam etmeyen gençleri kapsamaktadır.

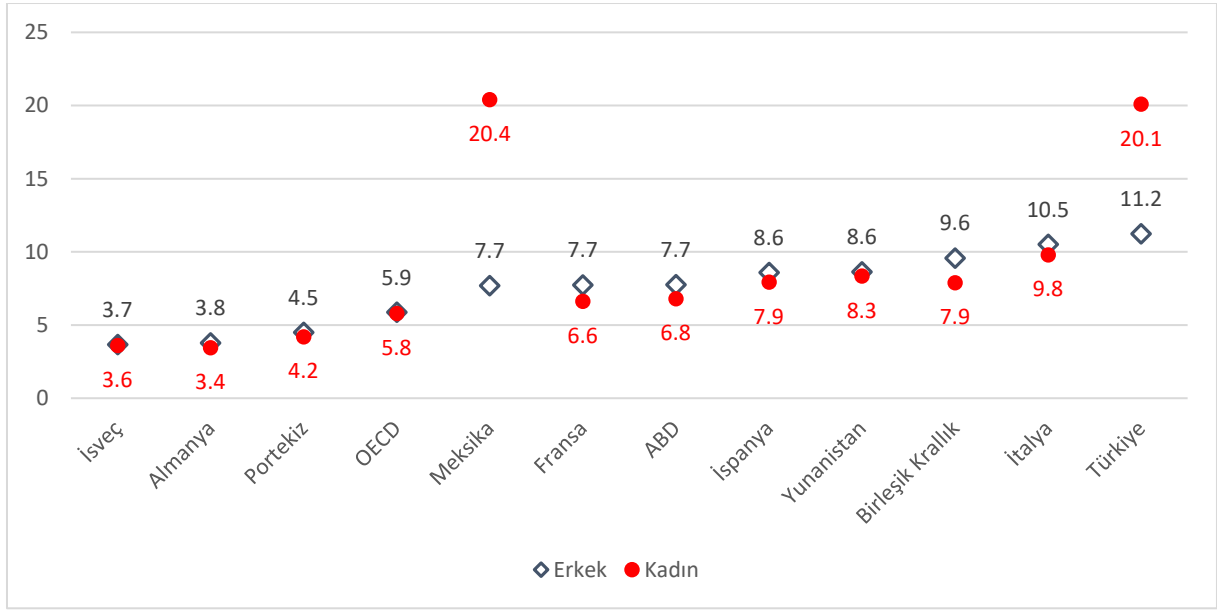
Türkiye’nin OECD ülkeleri arasındaki yeri

OECD tarafından hesaplanan, Türkiye ve diğer bazı OECD ülkelerin 2017 yılı NEET oranları, Şekil 1’de 15-19 yaş aralığı için verilmektedir.

¹ Doç. Dr. Gökçe Uysal Kolaşın, Betam, Direktör Yardımcısı, gokce.uysal@eas.bau.edu.tr

² Uğurcan Acar, Betam Asistanı, ugrcan.acar@eas.bau.edu.tr

Şekil 1: Türkiye ve bazı OECD ülkelerinde 15-19 yaş aralığında NEET oranları

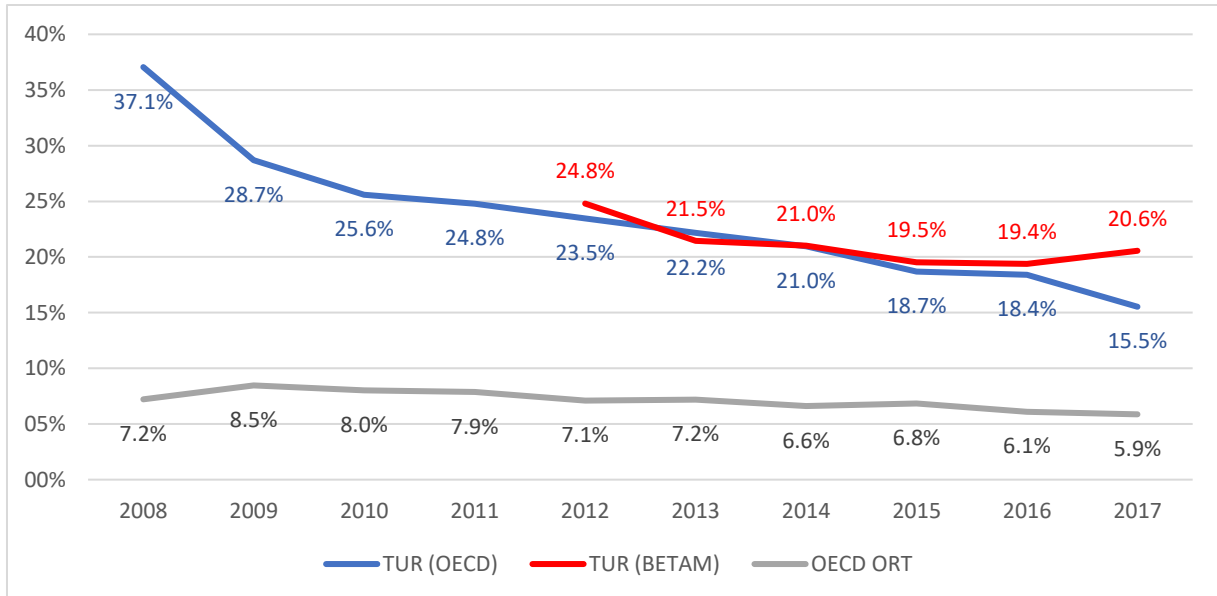

Kaynak: OECD

Seçili ülkeler arasında 2017 yılında 15-19 yaş aralığındaki genç erkeklerde en yüksek NEET oranının yüzde 11,2 ile Türkiye’de olduğu görülmektedir. Genç kadınlarda ise bu oranın yüzde 20,1 ile yalnızca Meksika’dan düşük olduğu görülmektedir. Bu iki istatistik, genel NEET oranlarında Türkiye’nin OECD ülkeleri arasında en kötü durumda olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. NEET için OECD ortalamaları erkekler için yüzde 5,9, kadınlar için ise yüzde 5,8’dir. Bu haliyle NEET oranlarında OECD ortalamasında toplumsal cinsiyet farklılıkları yok denecek kadar azdır, hatta NEET durumu erkekler arasında biraz daha yaygındır. Türkiye’deki toplumsal cinsiyet farklılığı 10 yüzde puana yakındır ve bu seviyede sadece Meksika’dan daha iyi olduğu görülmektedir.

Yukarıda tartışıldığı üzere OECD tarafından hesaplanan NEET ile Betam tarafından hesaplanan NENİ tam olarak örtüşmemektedir. İki istatistiğin karşılaştırılmasına olanak tanıyan seyir Şekil 2’de verilmektedir.

Şekil 2: OECD (NEET) ve Betam (NENİ) hesaplamalarına göre oranlar

Şekildeki verilere göre iki istatistik arada bir yüzde puana yaklaşan farklılıklar olmasına rağmen 2012'den bu yana oldukça benzer seyir izlemiştir. Ancak 2017 yılında OECD tarafından hesaplanan seri bir senede yüzde 18,4'ten yüzde 15,5'e gerilemiş, aynı senede Betam tarafından hesaplanan seri yüzde 19,4'ten yüzde 20,6'a yükselmiştir. Bu farkın nereden kaynaklandığı anlaşılamamıştır. Ancak kurs olarak Türkçeleştirilebilecek "training" bileşenin muğlaklığından hareketle bu araştırma notunda istihdam ve eğitim bileşenlerine odaklanılarak NENİ kullanılmıştır.

HİA ve ADNKS'deki ayrışma

Bu noktada neden 15-19 yaş aralığının seçildiğinin veya başka bir deyişle 20-24 yaş aralığının neden dahil edilmediğinin de belirtilmesi faydalı olacaktır. Hanehalkı İşgücü Anketlerinin (HİA) tüm ana kütleyi temsil etme kapasitesinin 20-24 yaş arası gençler için çokça düştüğü gözlemlenmektedir. Zira 20-24 yaş aralığı için bakıldığında, adrese dayalı nüfus kayıt sistemi (ADNKS) ve HİA arasındaki farkın yüzde 10'lar seviyesini aştığı görülmektedir (Tablo 1). Bu noktada HİA verisinin kurumsal olmayan nüfusu kapsadığı hatırlanmalıdır.

Tablo 1: HİA ve ADNKS'ye göre nüfus

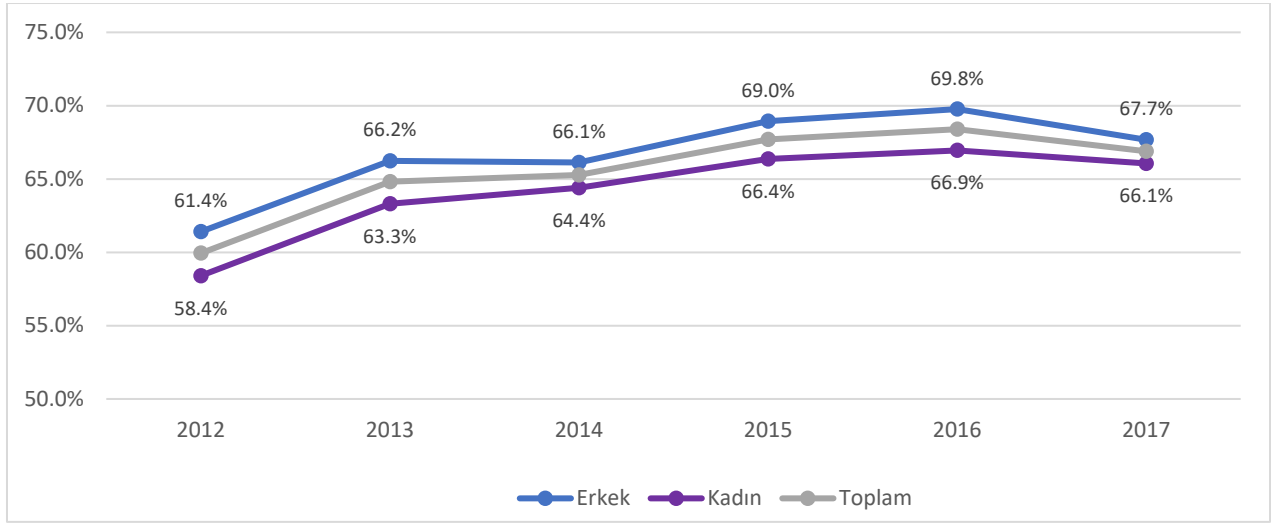
		ADNKS	HİA	% Fark
15-19	Toplam	6 526 587	6 279 865	3.8%
	Erkek	3 351 043	3 250 066	3.0%
	Kadın	3 175 544	3 029 799	4.6%
20-24	Toplam	6 456 510	5 595 308	13.3%
	Erkek	3 294 336	2 770 679	15.9%
	Kadın	3 162 174	2 824 629	10.7%
25-29	Toplam	6 231 542	6 084 925	2.4%
	Erkek	3 163 889	3 044 978	3.8%
	Kadın	3 067 653	3 039 947	0.9%

Bu farkın oluşmasına 20-24 yaş aralığında birçok gencin, askerlik yapmak veya üniversite yurdunda ikamet etmek gibi sebeplerle kayıttan düşmesi sebep oluyor olabilir. Erkeklerde yüzde 15,9, kadınlarda ise yüzde 10,7 olan farklılıklar, sadece askere gitmenin değil, üniversite yurdunda olmanın da örneklerden düşmenin önemli bir sebebi olabileceğine işaret etmektedir. Söz konusu sebeplerle örneklerden düşen gençlerin bir yanlılık yaratıyor olabileceği endişesiyle 20-24 yaş grubu analiz dışında bırakılmıştır.

Eğitime devam edenler

Aşağıdaki grafik 2012 yılından itibaren 15-19 yaş aralığındaki gençler arasında resmi eğitim kurumuna devam edenlerin oranını vermektedir. Bu dönemde hem erkekler hem kadınlar için resmi eğitim kurumuna devam etme oranlarının düzenli olarak arttığı göze çarpmaktadır. 2012 yılında 4+4+4 olarak bilinen yeni eğitim sistemine geçişle birlikte son 4 yıllık ortaöğretimin zorunlu hale geldiği, eğitime devam etme oranlarının da bu geçişle paralel arttığı görülmektedir. Eğitime devam etmedeki toplumsal cinsiyet farklılıkları ise 2012'de 3 yüzde puandan 2017'de 1,6 yüzde puana düşmüştür.

Şekil 3: 15-19 yaş aralığında eğitimine devam eden gençlerin oranı

Kaynak: Hanehalkı İşgücü Anketi, 2012-2017; Betam hesaplamaları

Eğitime devam etme oranlarında hem kadınlar hem de erkeklerde 2017 yılında bir gerileme kaydedilmiştir. Erkeklerde yüzde 69,8’den yüzde 67,7’e gerileyen eğitime devam etme oranı kadınlarda yüzde 66,9’dan yüzde 66,1’e gerilemiştir. Toplumsal cinsiyet farklılıklarının azalmasında 2017 yılındaki düşüşün etkili olduğu görülmektedir. Ancak istikrarlı bir şekilde artmaya devam eden eğitime devam oranlarının 2017 yılında neden gerilediği bir muammadır.

Seviye olarak baktığımızda 2017 yılında 15-19 yaş aralığındaki 6 milyon 280 bin gençten (3,25 milyon erkek ve 3,03 milyon kadın) 1 milyon 50 bini erkek, 1 milyon 29 bini kadın olmak üzere toplamda 2 milyon 79 bin genç eğitime resmi bir kurumda devam etmemektedir. Bu 2 milyon 79 bin gencin işgücü piyasasında durumları ise Tablo 2’deki gibidir.

Tablo 2: 2017 yılında okula devam etmeyen gençlerin işgücü piyasası durumu

Durum	Cinsiyet				Toplam		
	Erkek		Kadın		Sayı	Yüzde	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde			
İşgücü	İstihdam	543 885	51,8	244 404	23,8	788 289	37,9
	İşsiz	129 464	12,3	65 103	6,3	194 567	9,4
İşgücü Dışı		377 453	35,9	719 054	69,9	1 096 506	52,7
Total		1 050 802	100,0	1 028 560	100,0	2 079 362	100,0

Kaynak: Hanehalkı İşgücü Anketi, 2017; Betam hesaplamaları

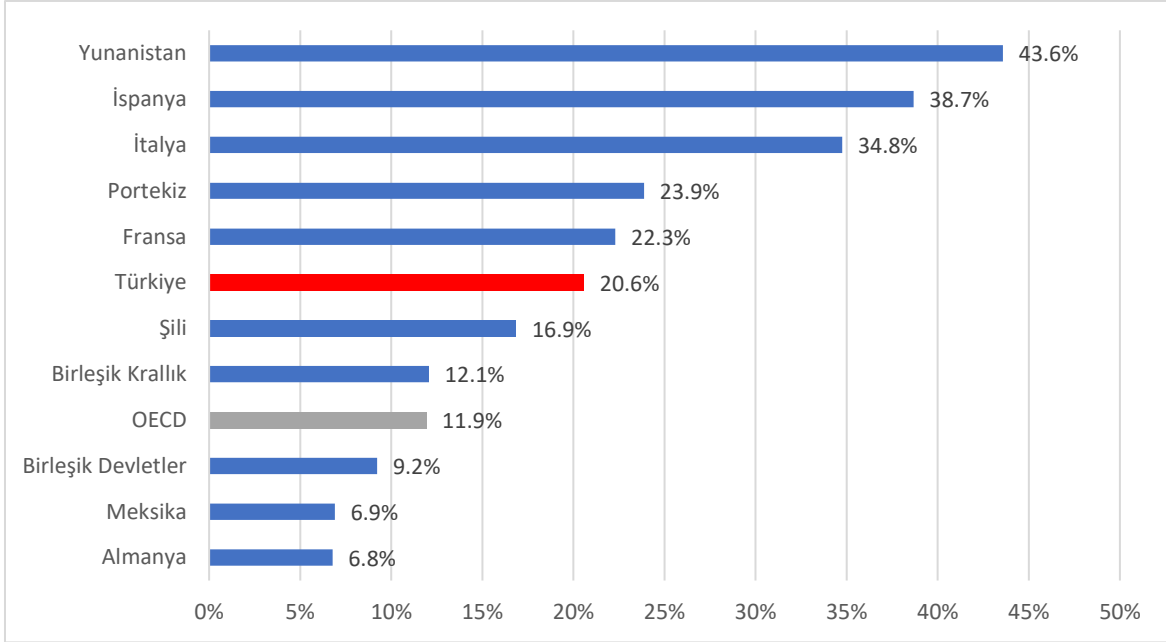
2017 yılında eğitimine devam etmeyen gençlerin yarısının işgücü piyasası dışında olduğu görülmektedir. İşgücü piyasasına katılımda toplumsal cinsiyet rollerinin belirleyici olduğu göze çarpmaktadır. Eğitimine devam etmeyen erkeklerin yüzde 35,9’u, kadınların ise neredeyse yüzde 70’i işgücü piyasası dışındadır. Eğitim hayatına devam etmeyip işgücü piyasasına girmiş olan genç erkekler arasında işsizlik oranı yüzde 19,2 iken genç kadınlarda bu oran yüzde 21’i çıkmaktadır. ³

³ Bu oran, işgücü piyasasına girmiş, ancak eğitimine devam etmeyen gençler arasındaki işsizlik oranıdır.

Genç işsizliği

Şekil 4, 2017 yılında Türkiye ve bazı OECD ülkelerindeki 15-24 yaş aralığındaki genç işsizlik oranlarını göstermektedir. Yunanistan genç işsizlikte yüzde 43,6 ile başı çekmektedir. Onu yüzde 38,7 ile İspanya ve yüzde 34,8 ile İtalya takip etmektedir. Türkiye’de ise genç işsizlik oranı yüzde 20,6 ile bu ülkelerden düşük olmasına rağmen yüzde 11,9 olan OECD ortalamasının üzerindedir.

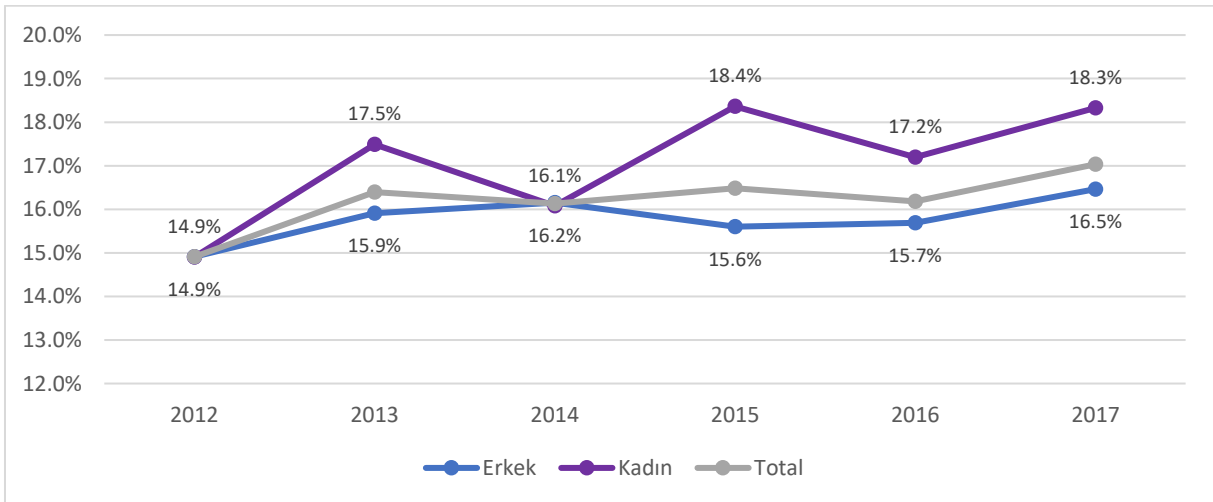
Şekil 4: Türkiye ve bazı OECD ülkelerinde 15-24 yaş genç işsizliği, 2017

Kaynak: OECD

OECD genç işsizliğini 15-19 yaş kırılımında vermemektedir. 2012-2017 Hanehalkı İşgücü Anketini kullanarak bu yaş grubu için hesapladığımız işsizlik oranları seyri Şekil 5’teki gibidir.

Şekil 5: 15- 19 yaş aralığındaki gençlerin işsizlik oranları

Kaynak: Hanehalkı İşgücü Anketi, 2012-2017; Betam hesaplamaları

2012 yılında yüzde 14,9 olan hem erkek hem kadın genç işsizlik oranları inişli çıkışlı bir seyir izleyerek 2017 yılında kadınlar için yüzde 18,3, erkekler için ise yüzde 16,5 olmuştur. ⁴ 2017 yılında görülen işsizlik oranlarındaki artış, 2017 yılında eğitimine devam eden gençlerin oranlarındaki azalış ile birlikte okunduğunda, eğitimden çıkan bu gençlerin işsiz kaldığı ve 2017 yılında 15-19 yaş aralığındaki gençlerin NENİ oranını yükselttiği şeklinde yorumlanabilir.

Ne eğitimde ne istihdamda (NENİ)

15-19 yaş aralığında ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin sayıları ve oranı Tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2: Yıllara ve cinsiyete göre NENİ sayı ve oranları

Yıl	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
2012	563 578	17.8%	972 405	32.1%	1 535 983	24.8%
2013	489 089	15.3%	848 234	27.9%	1 337 323	21.5%
2014	491 561	15.2%	826 055	27.2%	1 317 616	21.0%
2015	454 365	14.0%	779 600	25.3%	1 233 965	19.5%
2016	458 659	14.2%	762 686	24.9%	1 221 345	19.4%
2017	506 917	15.6%	784 157	25.9%	1 291 073	20.6%

Kaynak: Hanehalkı İşgücü Anketi, 2012-2017; Betam hesaplamaları

Hem genç erkeklerde hem genç kadınlarda 2012 yılına kıyasla ne istihdamda ne de eğitimde olan gençlerin sayı ve payının düştüğü görülmektedir. Erkeklerde yüzde 17,8 olan oranın yüzde 15,6'ya, kadınlarda ise yüzde 32,1 olan oranın yüzde 25,9'a düştüğü görülmektedir. Aynı süre zarfında kadın erkek oranları arasındaki farkın yaklaşık yüzde 15'ten yüzde 10'a indiği göze çarpmaktadır. Kadınlardaki azalışın hızı biraz daha fazla olmasına rağmen 2017 yılında halen 15-19 yaş aralığındaki her dört kadından biri ne istihdamda ne de eğitimdedir. Buna karşın, yukarıdaki genel rakamlarla uyumlu olarak 2016'dan 2017'ye NENİ oranlarında hem kadınlarda hem erkeklerde artış görülmüştür. Erkeklerdeki artış 1,4 yüzde puan, kadınlardaki artış ise 1 yüzde puan civarındadır.

Bu noktada hangi okullardan mezun olan gençlerin eğitimine devam etme veya istihdama katılma hususunda zorluk çektiğine göz atmak faydalı olabilir. 2017 yılında ne istihdamda ne eğitimde olan gençlerin son mezun oldukları okulları Tablo 3'te özetlenmektedir.

Tablo 3: NENİ'lerin en son mezun oldukları okullar, 2017

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Bir okul bitirmeyen	62 774	12.4%	153 437	19.6%	216 210	16.7%
İlköğretim	179 422	35.4%	321 624	41.0%	501 046	38.8%
Genel lise	142 373	28.1%	170 542	21.7%	312 915	24.2%
Mesleki veya teknik lise	120 289	23.7%	134 721	17.2%	255 010	19.8%
Yüksekokul, fakülte ve üzeri	2 060	0.4%	3 833	0.5%	5 893	0.5%
Toplam	506 917	100.0%	784 157	100.0%	1 291 073	100.0%

Kaynak: Hanehalkı İşgücü Anketi, 2017; Betam hesaplamaları

⁴ Bu oran işgücü piyasasındaki tüm gençler arasındaki işsizlik oranıdır. Bu grubun içerisinde hem eğitimine devam edenler hem de etmeyenler bulunmaktadır.

2017 itibariyle ne eğitimde ne istihdamda olan 216 bin gencin hiçbir okul bitirmemiş olmaması çarpıcıdır. 500 bin genç ise ancak ilköğretim mezunudur. Eğitim sistemine devam etmediğini belirten 15-19 yaş aralığındaki neredeyse 720 bin gencin ilköğretim mezunu olması, bu gençlerin sadece mevcut işgücü piyasasında değil, yaşamları ilerledikçe karşılaşacakları işgücü piyasası koşulları karşısında da zor durumda kalacaklarına işaret etmektedir. Bu yaş grubundaki yaklaşık 560 bin gencin de lise ya da meslek lisesi mezunu olarak eğitime devam etmeyi bıraktıkları görülmektedir.

Ne istihdamda ne eğitimde olan gençlerin oranının bu denli yüksek olmasının nedenlerini sorgulamaya işgücüne neden katılmadıklarına yani neden iş aramadıklarına bakarak devam edilebilir. Tablo 4, 2017 yılında ne istihdamda ne de eğitimde olan gençlerin iş aramama sebeplerini cinsiyet ayrımında göstermektedir.

Tablo 4: NENİ'lerin iş aramama nedenleri, 2017

İş aramama nedeni	Erkek		Kadın		Toplam	
	Adet	Oran (%)	Adet	Oran (%)	Adet	Oran (%)
İş buldu, başlamak için bekliyor	7 240	1.9%	5 918	0.8%	13 158	1.2%
Ümidi kırık	70 009	18.5%	19 897	2.8%	89 906	8.2%
Dershane veya kursa gidiyor	189 593	50.2%	194 236	27.0%	383 829	35.0%
Ev işleriyle meşgul veya ailede baktığı kimseler var	539	0.1%	418 478	58.2%	419 018	38.2%
Diğer ailevi veya kişisel sebepler	56 143	14.9%	45 210	6.3%	101 353	9.2%
Engelli veya hasta	50 098	13.3%	34 961	4.9%	85 059	7.8%
Diğer	3 952	1.0%	341	0.0%	4 293	0.4%
Toplam	377 574	100.0%	719 041	100.0%	1 096 616	100.0%

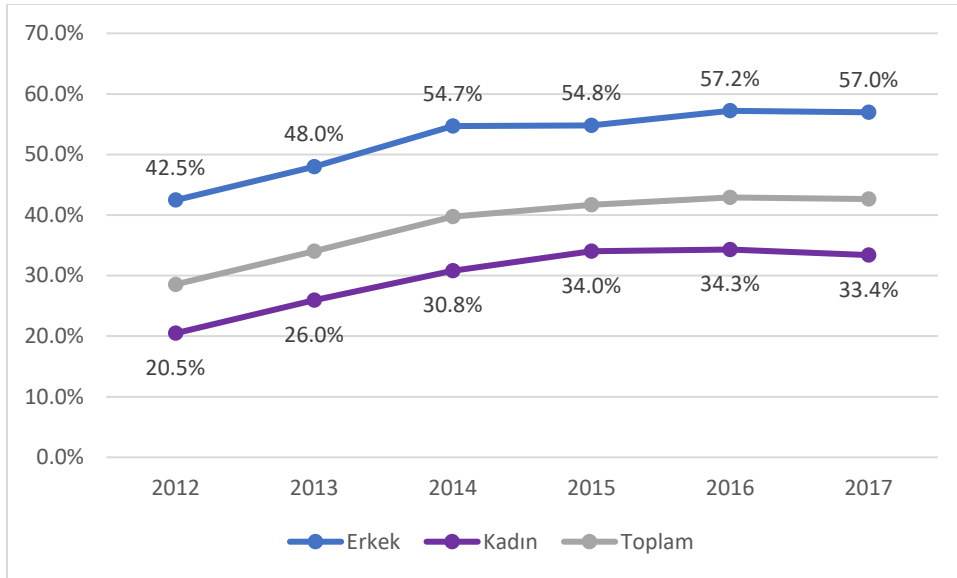
Kaynak: Hanehalkı İşgücü Anketi, 2017; Betam hesaplamaları

Erkeklerin yüzde 18,5'i daha önce iş aradığını ancak bulamadığını veya yeteneklerine uygun bir iş olmadığını düşündükleri için iş aramaktan vazgeçtiklerini, yani ümitlerinin kırık olduklarını belirtmiştir. Genç kadınlar arasında bu oran yüzde 2,8'dir. İş aramama nedenleri arasında "dershane veya kursa gitme" sebebinin çok yaygın olduğu görülmektedir. Diğer bir deyişle bu gençlerin resmi bir örgün eğitim kurumunda olmadıkları, fakat başka kurumlar tarafından sağlanan (üniversiteye hazırlık veya mesleki ve teknik eğitim kursları) eğitimlere katıldıkları varsayılabilir. Ne eğitim ne istihdamdaki genç erkeklerinin yarısının bu kapsamda olduğu anlaşılmaktadır. Kadınlar arasında ise yüzde olarak daha az yaygın görünmekle birlikte seviye olarak erkeklere benzer sayıda kadının dershane veya kursa gittiğini beyan ettiği görülmektedir. Bu kategorideki gençler yaklaşık 385 bin kişidir.

Tablo 4'e göre ev işleriyle meşgul olmak veya ailedeki çocuklara veya bakıma muhtaç yetişkinlere bakmak sebepleriyle iş aramadıklarını belirten genç kadınların oranının yüzde 58,2 olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle, okula devam etmeyen ve işgücü piyasasında olmayan her 10 kadından yaklaşık 6'sının ev işleri veya ailevi sorumluluklar gibi gerekçelerle işgücü piyasasına girmedikleri görülmektedir. Bu da genç kadınların işgücü piyasasından uzak durmasında toplumsal cinsiyet rollerine bağlı geleneksel iş bölümünün ne kadar etkili olduğunu göstermektedir. Aynı sebeple iş aramadığını belirten ne eğitimdeki ne istihdamdaki erkeklerin oranı yalnızca yüzde 0,1'dir.

Bu noktada ne eğitimde ne de istihdamda olan gençlerin daha önce hiç ücretli çalışıp çalışmadıkları işgücü piyasası bağlılıkları açısından önem teşkil etmektedir. Şekil 6 söz konusu yılda NENİ olan gençler arasında önceden çalışanların oranını vermektedir. 2017 yılı itibariyle ne eğitimde ne de istihdamda olan erkeklerin yüzde 57'si yani yaklaşık 289 bin erkek, kadınların ise yüzde 33,4'ü yani yaklaşık 262 bin kadın önceden en az bir işte ücretli çalıştıklarını beyan etmiştir.

Şekil 6: NENİ gençler arasında geçmişte en az 1 kere çalışanların oranı

Kaynak: Hanehalkı İşgücü Anketi, 2012-2017; Betam hesaplamaları

2017 yılında ne eğitimde ne istihdamda olup daha önce en az bir kere çalışmış olan gençlerin çalıştıkları son sektörlere dair veri Tablo 5'te verilmektedir.

Tablo 5: 2017 yılında NENİ olup en az bir kere çalışanların son çalıştıkları sektörler

Sektör	Cinsiyet		Toplam (%)
	Erkek (%)	Kadın (%)	
Tarım	14,73	34,33	24,03
İmalat, madencilik ve diğer sanayi	19,65	19,40	19,54
İnşaat	13,68	0,15	7,26
Toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve depolama, konaklama ve yiyecek hizmeti	37,97	23,09	30,91
Bilgi ve iletişim	0,72	0,47	0,60
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,24	0,68	0,45
Gayrimenkul faaliyetleri	0,05	0,35	0,19
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, idari ve destek hizmetleri	3,39	3,26	3,33
Kamu yönetimi ve savunma, eğitim hizmetleri, insan sağlığı ve sosyal hizmet	3,76	11,90	7,63
Diğer hizmet faaliyetleri	5,81	6,37	6,07
Yüzde	100	100	100

Kaynak: Hanehalkı İşgücü Anketi, 2017; Betam hesaplamaları

2017 yılında NENİ genç erkekler arasında daha önceden en az bir işte ücretli çalışanların son çalıştıkları sektörün yüzde 38 ile "Toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve depolama, konaklama ve yiyecek hizmeti" sektörü olduğu görülmektedir. Bu sektörü sırasıyla "İmalat, madencilik ve diğer sanayi", "Tarım" ve "İnşaat" sektörleri takip etmektedir.

NENİ genç kadınlar arasında daha önceden en az bir işte ücretli çalışanların son çalıştıkları sektörün yüzde 34,3 ile “Tarım” sektörü olduğu görülmektedir. Bu sektörü sırasıyla “Toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve depolama, konaklama ve yiyecek hizmeti”, “İmalat, madencilik ve diğer sanayi” ve “Kamu yönetimi ve savunma, eğitim hizmetleri, insan sağlığı ve sosyal hizmet” sektörleri takip etmektedir.

İstihdamda olan gençlerin sektörel dağılımı Tablo 6’da gösterilmektedir. Verilere göre bu yaş grubundaki genç kadınların yüzde 40’a yakını tarımda çalışmaktadır. Erkeklerde ise bu oran yüzde 21 seviyesindedir. Veriler tarım istihdamının payına kıyasla tarımdan çıkmanın nispeten daha az yaygın olduğuna işaret etmektedir. Eğer işgücü piyasası dışına çıkış her sektör için aynı olmuş olsaydı, istihdamın sektörel dağılımı, çıkanların son çalıştıkları sektör dağılımının aynısı olurdu. Halbuki istihdamda tarımın payı, çıkanların son çalıştıkları sektör dağılımındaki tarımın payından daha yüksek görünmektedir. Benzer şekilde, imalat, madencilik ve diğer sanayide de benzer şekilde işgücü piyasasının dışına çıkmanın nispeten daha seyrek olduğu söylenebilir. Buna karşın NENİ’ler arasında daha önce ticaret, ulaştırma, konaklama ve yiyecek sektörlerinde çalışmış olanların oranı mevcut çalışanlara kıyasla daha yüksektir. Diğer ifadeyle bu sektörde çalışmış ama halen işgücü dışına çıkmış genç sayısının oldukça yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu gözlem perakende satış elemanı, garsonluk, temizlik gibi işlere kalıcı istihdam olanağı gözüyle bakılmadığını ima etmektedir.

Tablo 6: 2017 yılında istihdamda olan gençlerin sektörel dağılımı

Sektör	Cinsiyet		Toplam (%)
	Erkek (%)	Kadın (%)	
Tarım	21.62	39.39	27.08
İmalat, madencilik ve diğer sanayi	24.53	19.69	23.05
İnşaat	11.97	0.4	8.42
Toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve depolama, konaklama ve yiyecek hizmeti	30.97	20.44	27.74
Bilgi ve iletişim	0.69	0.59	0.66
Finans ve sigorta faaliyetleri	0.23	0.56	0.33
Gayrimenkul faaliyetleri	0.21	0.21	0.21
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, idari ve destek hizmetleri	2.22	3.26	2.54
Kamu yönetimi ve savunma, eğitim hizmetleri, insan sağlığı ve sosyal hizmet	2.82	11.29	5.42
Diğer hizmet faaliyetleri	4.74	4.15	4.56
	Yüzde	100	100

Kaynak: Hanehalkı İşgücü Anketi, 2017; Betam hesaplamaları

Sonuç

15-19 yaş aralığında yaklaşık 1,3 milyon genç ne eğitimde ne de işgücü piyasasındadır. Bu veriler ışığında iki ana politika ekseninden bahsetmek mümkündür. (1) Eğitim politikaları: Zorunlu eğitimin 2012 yılında 4+4+4 ile birlikte 12 yıla çıkmış olmasına karşın halen 15-19 yaş arasındaki gençlerin üçte biri eğitim sisteminin dışında kalmaktadır. Eğitim sisteminin dışında kalan gençlerin yarısından fazlası lise mezunu değildir. Bu gençlerin eğitim sisteminden henüz çok uzaklaşmadan beşeri sermaye birikimlerinin devam etmesi özendirilmelidir. (2) İşgücü piyasası politikaları: Ne eğitimde ne işgücünde olan erkeklerin yüzde 57’si, kadınların yüzde 33’ü en az bir kere çalışmış, daha sonra işgücü piyasasının dışına çıkmıştır. Bu gençlerin işgücü piyasasından çıkmalarının nedenlerinin daha ayrıntılı araştırılması gereklidir.